

Література.

1. Айвазян З., Кириченко В. Антикризисное управление: принятие решений на краю пропасти. *Проблемы теории и практики управления*. 1999. №4. С.82-88.
2. Антикризисное управление / Под.ред. Короткова Э.М. М.: ИНФРА-М., 2000. 322 с.
3. Антикризисное управление: учебное пособие. 2-е изд., доп. и перераб / Под ред. Э.М. Короткова. М.: ИНФРА-М, 2009. 620 с.
4. Антикризисный менеджмент / Под ред. Грязновой А.Г. М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». Издательство ЭКМОС, 1999. 410 с.
5. Архипов В., Ветошникова Ю. Стратегия выживания промышленных предприятий. *Вопросы экономики*. 1998. №12. С.12-15.
6. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория анализа хозяйственной деятельности: учебное пособие. М.: Финансы и статистика, 2000. 446 с.
7. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять экономикой: учебное пособие. М.: Финансы и статистика, 2001. 440 с.

РОЗВИТОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНИХ БАНКІВСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Трунов А. Д., магістр

Науковий керівник: Вербицька В.І., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

З подальшим проникненням у всі сфери людського суспільства інформаційних технологій та різноманітних технологічних брендів кожна сучасна людина здобуває все більше можливостей для полегшення свого життя, комфортного існування та використання цих технологій у практичній діяльності. Не обійшли увагою інформаційні технології та фінансові технології і звичайні смартфони, пристосувавшись до стрімко змінюваних соціально-економічних умов та сучасного рівня розвитку фінансових та банківських установ.

Цього року компанія GfK Ukraine провела власне дослідження, в

рамках якого, серед іншого, констатувалось збільшення динаміки використання смартфонів в сфері безготівкових розрахунків. Згідно з дослідженням,

56% населення використовують мобільний телефон з метою пошуку інформації про товар;

49% - здійснюють онлайн-покупки на веб-сайтах;

51% - здійснюють покупки через мобільні додатки.

Таким чином, стиль життя багатьох громадян оцифровується. Населення більш охоче приймає і довіряє технологіям, які, як показує практика, істотно полегшують його життя. Втрата телефону сприймається більшістю набагато важче, ніж розставання з партнером. Втрата смартфона, до того ж прив'язаного до онлайн-банкінгу, призводить до відсутності можливості здійснити певні платіжні операції, і, відповідно, навіть тимчасова недоступність смартфона тягне за собою дискомфорт.

У багатьох доповідях конференції PayTech 2019 стосовно розвитку нових платіжних технологій було озвучено деякі факти, пов'язані з підключенням Ощадбанком платіжного сервісу Apple Pay:

- інтерес до Apple Pay був настільки великий, що протягом трьох днів з моменту запуску сервісу в Ощаді ним скористалося більше клієнтів, ніж за рік до того по іншим цифровим гаманцях;

- протягом року після впровадження Apple Pay в Ощадбанку кількість і обсяги транзакцій збільшилися на 331%;

- обсяги транзакцій, вчинені за допомогою Google Pay і Apple Pay, за рік склали понад 1 млрд грн;

- поки не було жодного випадку, пов'язаного з шахрайством з використанням мобільного гаманця;

- в середньому на кожну активну карту, зареєстровану в Apple Wallet, припадає близько 15 транзакцій на місяць.

Ці дані доводять, наскільки людина звикає до того, як змінюється світ, а інновації стають звичними речами. Середній чек транзакції, доступної за допомогою мобільного платіжного сервісу, став в два рази вищим, ніж при розрахунку фізичної картою. Крім того, зростає кількість мобільних пристроїв з функцією платежів. Практично всі нові телефони мають NFC-модуль, а проведення розрахункових операцій стає їх невід'ємною частиною.

Внаслідок масштабних проектів, запущених в Україні міжнародною платіжною системою Visa в партнерстві з місцевими банками, населення успішно користується технологіями Tap to phone,

які дозволяють перетворити смартфон в POS-термінал і, відповідно, приймати платежі з банківських карт через мобільний телефон з NFC.

Не в останню чергу це стало можливим також і внаслідок нещодавньої пропозиції НБУ банкам проекту правил використання QR-коду для здійснення грошових переказів. Використання QR-коду дозволяє зручно і просто обмінюватися платіжними реквізитами для оплати товарів і послуг, а також здійснювати переказ коштів з рахунку на рахунок. Також завдяки QR-коду клієнт може розплачуватися в один дотик, використовуючи мобільний додаток смартфона. Причому NFC є не тільки у смартфонах, такі пристрої вже активно вбудовують в автомобілі та впроваджують в них платіжний функціонал. Все наведене відбувається сьогодні водночас з тим, що вже майже 86 % POS-терміналів в Україні забезпечують можливість здійснювати безконтактні платежі.

Виходить, що в теперішній час процесом цифрової трансформації управляють мілленіали і представники покоління Z. Звісно, що слід визначити ключові потреби цих поколінь, які і стали головним поштовхом до впровадження інновацій в платежах.

Мілленіали - це перше покоління, яке народилося тоді, коли майже у кожного предмета на Землі був свій цифровий еквівалент. Тому вони підтримують розвиток інноваційних технологій, в тому числі і в сфері фінансів. Мілленіали не визнають будь-яких умовностей, авторитетів. У них немає цінності свого: квартира, машина, будь-яка нерухомість або інші цінності можуть бути орендовані. Вони не визнають стандартних атрибутів, які були важливі раніше - дрес-коди, діаманти, дорогі годинники і т.д. Мілленіали і покоління Z управляють технологічним прогресом.

Представники покоління Z бояться щось пропустити, в першу чергу того, що стосується розвитку інформаційних технологій. Внаслідок цього технології теж повинні розвиватися, аби встигнути за поривами молодих людей. Вплив покоління Z не слід недооцінювати, і на сьогодні виробники, здатні дивитись далеко вперед, враховують та сприймають їх запити. Ось деякі факти: 71 % батьків вже враховує думку своїх дітей віком до 21 року під час прийняття рішення при здійсненні будь-якої покупки. 65 % батьків вже радяться з представниками покоління Z, якого виду туристичний відпочинок вибрати для поїздки у відпустку. 32 % батьків цікавляться у дітей їхньою думкою з приводу покупки меблів. 29 % батьків прислухаються до своїх дітей при покупці машини.

В той самий час дослідники, орієнтуючись на особливості покоління, підкреслюють, що зараз для мілленіалів і покоління Z зробити зайвий крок - це вже проблема. Вони хочуть, щоб все було «просто, швидко, тут і зараз».

Покоління Z характеризується низькою тривалістю концентрації уваги. За різними дослідженнями, вона триває лише 8 секунд. Вони повинні встигнути зробити таку, на перший погляд, нескладну операцію, як вставити код, який прийшов їм в смс в певне поле в мобільному додатку, щоб підтвердити платіжну операцію. Для більшості представників цього покоління ця операція є занадто трудомістською та потребуючою, за їх думкою, надто багато часу та уваги, тобто досить складною. Тому подальшими напрямками розвитку фінансових технологій є зробити подібні транзакції безшовними та максимально наближеними до особистих потреб молодих людей.

Наступ цифрової ери вже відчуло на собі більшість населення України. Її настання ми відчуваємо, коли маємо можливість отримувати послуги набагато швидше, коли ми вже не маємо необхідності кудись ходити, а здійснювати необхідні платежі та транзакції, обминаючи відділення банку. Ці зміни будуть нормою по всій країні в найближчому майбутньому, тому що покоління Z цього вимагає. Окремі дослідники вбачають у тотальній цифризації небезпеку втрати базової цінності людини – її приватності. В якості прикладу можна привести приклади того, як технології впливають на життя людства вже сьогодні. І, хоча такі інновації захоплюють, наслідки їх масштабного впровадження по-справжньому лякають.

Так, в 2018 році близько тисячі людей погодилися взяти участь в експерименті і дозволили імплантувати собі чіп між великим і вказівним пальцями. Сьогодні таких людей вже 5 тис. У Китаї вже всерйоз не обговорюється, а починається введення системи соціального рейтингу громадян: за проступки людині будуть вичитувати бали, за гарну поведінку - нараховувати. Якщо ж вона дозволить собі не вчасне погашення кредиту, прострочити оплату комуналки або ж її поведінка в громадському місці не буде відповідати системі, доведеться платити штраф. У підсумку, людина з низьким соціальним рейтингом не зможе розраховувати на можливість роботи в державних установах, забронювати собі місце в пристойному готелі, буде проходити більш серйозний та прискіпливий огляд на митниці. Деякі фахівці вважають, що таким

чином у людини намагатимуться відібрати одну з її базових цінностей - свободу. Представники державної влади отримують велику спокусу контролювати виборця, оскільки зібрані дані будуть передаватися в усі спеціальні та зацікавлені служби, а правлячі еліти зможуть керувати запитами та вибором громадян. Попри це, вважаємо, що чинити опір руху світових корпорацій не здається можливим, оскільки такі процеси вже запуснені і в них задіяні величезні капітали і технології.

Повертаючись до теми нашого дослідження, слід відмітити, що Україна входить в ТОП-3 країн з семи в регіоні за кількістю здійснених безконтактних транзакцій. Ця позиція підкреслює готовність українців, не тільки представників молодого покоління, до прийняття інновацій у платіжній сфері. І нарешті, слід відмітити ще одну інноваційну розробку, яка в цьому році заробила в Україні. Мова йде про технології KastaID, представленої платіжною системою в рамках співпраці з великим онлайн-маркетплейсом Kasta, які дозволяють оплачувати замовлення за допомогою системи розпізнавання особи.

БЮДЖЕТНІ РИЗИКИ І СПОСОБИ ЇХНЬОЇ МІНІМІЗАЦІЇ

Васянович В. С., магістр

*Науковий керівник: Кравченко О. О., д. е. н., професор
Державний університет інфраструктури та технологій*

Однією з найважливіших складових фінансової безпеки держави є її бюджетна безпека. Під бюджетною безпекою розуміється такий стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції [1].

Однією з головних негативних тенденцій в Україні є зростання ризиків та загроз бюджетній безпеці. Аналіз інтегрального показника рівня фінансової безпеки України в 2000-2018 рр. показав, що протягом цього періоду він був в межах критичного стану (рисунок 1). За прогностичними розрахунками до 2020 р. показник фінансової безпеки України буде знаходитись на рівні нижнього порога. Однією з основних причин низького інтегрального показника фінансової безпеки України є низький рівень бюджетної безпеки.